

7 Αυγούστου, 1992

[ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

GENERAL CONSTRUCTIONS LTD,

Αιτητές,

v.

ΔΗΜΟΥ ΛΕΜΕΣΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 660/89).

Διοικητικό Όργανο — Αρμοδιότητα — Η ανάθεση μελέτης σε Επιτροπές δεν αναιρεί την τελική ευθύνη του αρμόδιου οργάνου προς λήψη απόφασης.

Προσφορές — Όροι — Ουσιώδεις όροι — Όροι διακηρύξεως δημοπρασίας και όροι συμβολαίου — Κρίση περί του μη ουσιώδους του όρου στην συγκεκριμένη περίπτωση. 5

Οι αιτητές ζήτησαν με την προσφυγή την ακύρωση της απόφασης του Δήμου Λεμεσού, που κατακύρωνε στο ενδιαφερόμενο μέρος την κατασκευή έργου. Εκτός από τα θέματα ουσίας, τέθηκε και προδικαστικό ζήτημα εννόμου συμφέροντος των αιτητών με βάση ισχυρισμό περί ακυρότητας της δικής τους προσφοράς, η οποία όμως δεν είχε διαπιστωθεί στο στάδιο της διαδικασίας εξέτασης των προσφορών από τους καθ' ων η αίτηση. 15

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

1. Δεν εξετάζεται η προδικαστική ένσταση των καθ' ων η αίτηση, υπό το φως του γεγονότος ότι οι καθ' ων η αίτηση εξέτασαν την προσφορά των αιτητών χωρίς να την απορρίψουν σαν άκυρη, λόγω μη συμμόρφωσης με τους σχετικούς όρους για τις τιμές μονάδος, ως ο σχετικός ισχυρισμός. 20

2. Δεν ευσταθεί η εισήγηση ότι η απόφαση του Δήμου είναι 25

5 άκυρη, διότι δεν ελήφθη από το Δημοτικό Συμβούλιο αλλά από την Επιτροπή στην οποία είχε ανατεθεί η μελέτη των προσφορών. Η ανάθεση μελέτης σε επιτροπές δεν αναιρεί την τελική ευθύνη του αρμόδιου οργάνου, για τη λήψη απόφασης, και είναι καθαρό στην παρούσα περίπτωση ότι η προσβαλλόμενη απόφαση λήφθηκε από το Δήμο Λεμεσού, σαν το αρμόδιο όργανο.

- 10 3. Και αν ακόμα η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους μπορούσε να θεωρηθεί ότι ερχόταν σε αντίθεση με τη ρήτρα 70(1) των όρων του συμβολαίου, όσον αφορά την αυξομείωση της τιμής, αυτό δεν θα την καθιστούσε άκυρη, διότι οι όροι του συμβολαίου δεν ήταν όροι της διακήρυξης δημοπρασίας (instructions to tender), παράβαση ουσιώδους
- 15 όρου της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα. Ας σημειωθεί ότι ο όρος 28 των προσφορών απλώς επισύρει την προσοχή του προσφοροδότη στη ρήτρα 70 του συμβολαίου και δεν καθιστά τη ρήτρα αυτή ουσιώδη όρο των οδηγιών στους προσφοροδότες. Εξάλλου, ο ίδιος ο όρος 70(1) έχει το αποτέλεσμα της μη περίληψης στο συμβόλαιο πρόνοιας για αυξομείωση της τιμής. Όπως, δε, φαίνεται και στην
- 20 παρούσα περίπτωση, στο συμβόλαιο δεν περιλήφθηκε όρος για αυξομείωση της τιμής, και αυτό δεν συνιστούσε διαφοροποίηση της προσφοράς του ενδιαφερόμενου μέρους, αλλά απλώς διατύπωση του συμβολαίου σύμφωνα με τους προκαθορισμένους όρους του. Περαιτέρω ο όρος 10 της διακήρυξης δημοπρασίας προνοεί ρητά για προσφορές που περιέχουν επιφυλάξεις ή δεν είναι κανονικές, λέγοντας ότι αυτές είναι δυνατό να απορριφθούν, χωρίς όμως να τις καθιστά άκυρες. Εν πάση περιπτώσει, ο όρος, στον οποίο
- 25 αναφέρεται η αιτήτρια εταιρεία, δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ουσιώδης όρος, αφού εύκολα μπορούσε να γίνει η εκτίμηση της προσφοράς, όπως και έγινε σύμφωνα με τη μαρτυρία του Δημοτικού Μηχανικού.

- 30 4. Είναι φανερόν από τη μαρτυρία του Δημοτικού Μηχανικού ότι η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους, ακόμα και με τον όρο αυξομείωση της τιμής, ήταν χαμηλότερη εκείνης των αιτητών και η απόφαση των καθ' ων η αίτηση ήταν εύλογα επιτρεπτή υπό τις περιστάσεις.
- 35
- 40

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Προσφυγή.

Προσφυγή με την οποία οι αιτητές ζητούν ακύρωση της απόφασης του καθ' ου η αίτηση Δήμου, με την οποία κατακύρωσε στο ενδιαφερόμενο μέρος, την εταιρεία Fysko Contracting Ltd, την κατασκευή έργου. 5

N. Παπαευσταθίου, για τους αιτητές.

Γ. Ποταμίτης, για τους καθ' ων η αίτηση. 10

A. Παναγιώτου, για το E/M Fysko Contracting Ltd.

Cur.adv.vult. 15

ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, Δ. Ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Με την παρούσα προσφυγή οι αιτητές ζητούν ακύρωση της απόφασης του Δήμου Λεμεσού, με την οποία κατακύρωσε στο ενδιαφερόμενο μέρος, την εταιρεία Fysko Contracting Ltd, την κατασκευή έργου. 20

Οι προσφορές, για το εν λόγω έργο, είχαν ζητηθεί δημόσια και τόσον η αιτήτρια εταιρεία, όσον και το ενδιαφερόμενο μέρος, υπέβαλαν προσφορές. Η βάση της προσφυγής είναι ότι, η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους ήταν άκυρη και έτσι δεν έπρεπε να εξεταστεί και να γίνει αποδεκτή, αφού ήταν αντίθετη προς την ρήτρα 70(1) των όρων του συμβολαίου, η οποία πρόβλεπε ότι: "Η τιμή Συμβολαίου δεν θα υπόκειται σε οποιαδήποτε αύξηση ή μείωση, λόγω διαφοροποιήσεων των εργατικών κόστων και/ή των υλικών ή άλλων θεμάτων, τα οποία επηρεάζουν το κόστος εκτέλεσης των έργων". 25 30

Ο Δήμος Λεμεσού εγείρει κατ' αρχή προδικαστική ένσταση ισχυριζόμενος ότι οι αιτητές δεν έχουν ενεστώσ 35 έννομο συμφέρον στην προσφυγή, ισχυριζόμενος ότι οι αιτητές παρέλειψαν να υποβάλουν στην προσφορά τους τιμές μονάδος, όπως απαιτούσαν οι σχετικοί όροι, με αποτέλεσμα η δική τους προσφορά να είναι άκυρη. Επί της ουσίας η θέση τους είναι ότι, η περίληψη, στην προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους, όρου αυξομείωσης της τιμής 40 δεν καθιστούσε άκυρη την προσφορά, την οποία, εν πάση περιπτώσει, ο Δήμος Λεμεσού αποδέχτηκε χωρίς τον όρο

αυτό. Επιπλέον ισχυρίζονται, ότι η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους ήταν χαμηλότερη εκείνης του αιτητή, ακόμα και αν είχε περιληφθεί ο όρος για την αυξομείωση της τιμής.

5

Όσον αφορά επίδικα γεγονότα ο Δημοτικός Μηχανικός του Δήμου Λεμεσού, κ. Χριστόδουλος Στυλιανίδης, έκαμε ένορκη δήλωση πάνω στην οποία και αντεξέταστηκε. Σ' αυτή αναφέρει ότι οι αιτητές παρέλειψαν να υποβάλουν 10 τιμές μονάδας, όπως απαιτούσαν τα έγγραφα προσφορών, οι οποίες θεωρούνται ουσιώδης όρος των εγγράφων προσφορών. Ο μάρτυρας στην αντεξέτασή του κατάθεσε την προσφορά των αιτητών, λέγοντας ότι αυτή δεν είχε συμπληρωθεί στο μέρος που αναφέρει τις τιμές μονάδος, οι 15 οποίες και δεν μπορούσαν να υπολογισθούν. Ο όρος για τις τιμές μονάδος, σύμφωνα με τον μάρτυρα, θεωρήθηκε ουσιώδης, αν και αυτό δεν αναφέρθηκε στα πρακτικά. Ο κ. Στυλιανίδης αναφέρθηκε, επίσης σε έκταση, στην προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους, υποστηρίζοντας 20 ότι αυτή ήταν η χαμηλότερη και αν ακόμα περιλαμβάνετο ο όρος για αυξομείωση της τιμής, που, εν πάση περιπτώσει, δεν περιλήφθηκε.

Στις γραπτές τους αγορεύσεις και οι δύο πλευρές 25 αναφέρονται με λεπτομέρεια στα επίδικα θέματα αναλύοντας τη νομολογία και υποστηρίζοντας τις θέσεις τους.

Δεν θα ασχοληθώ με την προδικαστική ένσταση των καθ' 30 ων η αίτηση, υπό το φως του γεγονότος ότι, οι καθ' ων η αίτηση εξέτασαν την προσφορά των αιτητών χωρίς να την απορρίψουν σαν άκυρη, λόγω μη συμμόρφωσης με τους σχετικούς όρους για τις τιμές μονάδος.

35 Στο στάδιο αυτό θα ήθελα επίσης να παρατηρήσω ότι δεν ευσταθεί η εισήγηση του δικηγόρου των αιτητών ότι η απόφαση του Δήμου είναι άκυρη, διότι δεν ελήφθη από το Δημοτικό Συμβούλιο, αλλά από την Επιτροπή στην οποία είχε ανατεθεί η μελέτη των προσφορών. Η ανάθεση μελέτης 40 σε επιτροπές δεν αναιρεί την τελική ευθύνη του αρμόδιου οργάνου για τη λήψη απόφασης και είναι καθαρό στην παρούσα περίπτωση ότι η προσβαλλόμενη απόφαση λήφθηκε από το Δήμο Λεμεσού, σαν το αρμόδιο όργανο.

Πριν ασχοληθώ με την ουσία της προσφυγής, πρέπει να τονίσω ότι ο κ. Στυλιανίδης μου έκαμε εξαιρετική εντύπωση, σαν αξιόπιστος μάρτυρας, και προτίθεμαι να βασιστώ στη μαρτυρία του.

5

Όσον αφορά το βασικό παράπονο των αιτητών, ότι η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους ήταν άκυρη, δεν με βρίσκει σύμφωνο η εισήγηση αυτή. Και αν ακόμα η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους μπορούσε να θεωρηθεί ότι ερχόταν σε αντίθεση με τη ρήτρα 70(1) των όρων του συμβολαίου, όσον αφορά την αυξομείωση της τιμής, αυτό δεν θα την καθιστούσε άκυρη, διότι οι όροι του συμβολαίου δεν ήταν όροι της διακήρυξης δημοπρασίας (instructions to tender), παράβαση ουσιώδους όρου της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα. Ας σημειωθεί ότι ο όρος 28 των προσφορών απλώς επισύρει την προσοχή του προσφοροδότη στη ρήτρα 70 του συμβολαίου και δεν καθιστά τη ρήτρα αυτή ουσιώδη όρο των οδηγιών στους προσφοροδότες. Εξάλλου ο ίδιος ο όρος 70(1) έχει το αποτέλεσμα της μη περίληψης στο συμβόλαιο πρόνοιας για αυξομείωση της τιμής. Όπως, δε, φαίνεται και στην παρούσα περίπτωση, στο συμβόλαιο δεν περιλήφθηκε όρος για αυξομείωση της τιμής, και αυτό δεν συνιστούσε διαφοροποίηση της προσφοράς του ενδιαφερόμενου μέρους, αλλά απλώς διατύπωση του συμβολαίου σύμφωνα με τους προκαθορισμένους όρους του. Ας σημειωθεί περαιτέρω ότι ο όρος 10 της διακήρυξης δημοπρασίας προνοεί ρητά για προσφορές που περιέχουν επιφυλάξεις ή δεν είναι κανονικές, λέγοντας ότι αυτές είναι δυνατό να απορριφθούν, χωρίς όμως να τις καθιστά άκυρες. Περαιτέρω, είμαι της γνώμης ότι, εν πάση περιπτώσει, ο όρος στον οποίο αναφέρεται η αιτήτρια εταιρεία δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ουσιώδης όρος, αφού εύκολα μπορούσε να γίνει η εκτίμηση της προσφοράς, όπως και έγινε, σύμφωνα με τη μαρτυρία του κ. Στυλιανίδη.

10

15

20

25

30

35

Καταλήγοντας είναι φανερόν, από τη μαρτυρία του κ. Στυλιανίδη, ότι η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους, ακόμα και με τον όρο αυξομείωση της τιμής, ήταν χαμηλότερη εκείνης των αιτητών και η απόφαση των καθ' ων η αίτηση ήταν εύλογα επιτρεπτή υπό τις περιστάσεις.

40

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.